

OPERADA KONUK SANATÇI SORUNU

Ülkemizde opera sanatı güçlü bir yer edindiğinden buyana, temsillerin önemli rollerine dış ülkelerden gelen konuk sanatçıların katılması iyi bir gelenek olarak yerleşmiştir. Bu durum bütün dünya operaları için aynidir; ve konuk sanatçıların sağladığı yararlar pek çoktur. Öncelikle, konuk sanatçı geldiği ülkenin sanat seviyesini öğretir bize... Böylece kıyaslama yapmak, kendi sanatçılarımıza daha çok güvenmek veya zaman zaman onları kınamak zorunda kalırız.

Avrupa sahnelerinde Türk adını duyuran ve coşkuncu alkışlatan pek çok sanatçımızın övüncüyle dolu kalbimiz, L. Gencer, Suan Korad, Ferhad Onat, S. Aydan, Ayhan Baran hemen akla gelebilen adlar... Bir de kül tür andlaşmalarıyla ülkemize gelen ve bizden giden sanatçılar var. Böylece, bu tatlı alış - veriş ülkeler arasında dostluğu arttırma ve müzakere masalarında elde edilemeyen başarıları sağlama eylemi de taşıyor.

İster kültür andlaşmalarıyla, ister öze olarak gelmiş olsun, şu bir gerçektir ki, Türk opera seyircisi en mükemmel sesleri dinleme imkânına sahip olamıyor. Yillardır yurdumuza gelen sanatçılar içinde öylesine sıradan tenor ve soprano'lar gördük ki, bu sanatçılar kendi oyuncularımızın gücünü anlamamız için kâfi sebep oldular. Türkiye'den dış ülkelere giden sanatçılar Devlet Operası'nın en mükemmel sesleridir. Ama hiçbir zaman Romanya'nın, Bulgaristan'ın, Viyana'nın en güzel sesi Türk sahnesinde söyleyemedi. Konuk sanatçıların, opera kültürü yönünden sağlayacağı faydalar ve ülkemizin genç seslerine öğreteceği teknik düşünülürse, bu seçimde iyice titiz olmak gerekiyor. Bir temsile 1000, hatta bazen 2000 lira alan ve 7 - 8 temsil oynayıp, binlerce lira kazanıveren konuk sanatçıların, bu parayı her yönden hakketmeleri gerekiyor. Aksi halde alelade bir sese ödenen binlerce lirada Türk sanatçıların hakkı kalacaktır.

Hafızamızda yer eden ünlü konuk sanatçıları saysak bir elin parmağına bile erişemeyeceğiz kolaylıkla. Durum böyleyken ülkemiz dışında söyleyen bütün seslerimizin Avrupa'da bile ender bulunur kalitede olması, yıllardır haksızlığa uğradığımızı göstermiyor mu? Vasat bir ses dinlemek, karşılığında en mükemmeli dinletmek... Opera seyircisi olarak verdiğimiz kadarını istemek en tabii hakkımızdır. Devlet Operası'nın yeni sezon angajmanlarını yaptığı şu günlerde, en iyi için çalıştığına inancımız sonsuzdur. Geçen yıl dinlediğimiz ve hala unutamadığımız Sovyet Tenoru titiz seçimin ilk halkasını teşkil etmiştir. Bu yıl, Leylâ Gencer'in konuk olarak söyleyeceği de düşünülürse, opera yöneticileriyle aynı paralelde olduğumuz ortaya çıkacaktır. Ama biz daha fazlasını, daha mükemmelini istiyoruz. Ulusal bir opera ya sahip olabilmek için, sanatçılarımızı daha iyi eğitebilmek için, bu şarttır.